

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP

VIII. évfolyam.

FIUME, vasárnap 1911. január 29.

24. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 932.

Felelős szerkesztő:

MURAI JENŐ.

Előfizetési ár:

Egész évre 24 kor. Negyedévre 6 kor.
Félévre 12 kor. Egy hónapra 2 kor.

Egyes szám ára helyben 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

Husdrágaság és militarizmus.

Az élelmicikkek árának — és köztük a hus árának — tagadhatatlan emelkedése mellett ez a téma a legutóbbi időben oly sokfelől és sokat tárgyaltatott hivatottak és hivatlankok részéről, anketteken, szaklapokban, napi sajtóban, parlamentben, hogy rövid idő alatt a tömegszuggerciónak érdekes — majdnem pathologikus — jelensége a „husdrágaság“ — „hushúséget“ és „hushúsányt“ csinált.

Bárha immár a hushúsánytól való megcsömörlés lehetősége sincs messze, mégis ezen az unalomig cáfolt témával rövidesen foglalkozom, de olyan oldaláról, melynek teljes méltánylását, kellő kiemelését eleddig nélkülöztem, noha a drágasági „speciálisták“ helylyelközzel a militarizmust is említették.

Igy Polonyi Géza a székesfővárosnál tartott anketben a két éves katonai szolgáltatnak behozatala kapcsán várható (szerinte hetvennyolcezer főnyi) ujoncjutalék improduktív szerepével foglalkozott; Fenyő dr. a gyárparosok szövetségében is közel járt a tárgyhöz, de épen — mint mondja is — nem annak a körülménynek gazdasági jelentőségére gondol, hogy a fegyveres készütség Európában több mint 4.5 millió embert von el a termeléstől, hanem a hadsereg költségeinek rapid emelkedésére; Hegedüs Loránt ugyanott tartott fölolvadásában megemlíti, hogy a közös hadügyminiszter élelmészési célokra 1910-re csaknem egy millió korona emelést kért, de

előre bejelenti, hogy ebből sem tudja majd a legénységet eltartani. (Ezt pedig a hadügyminiszter az „új vámtarifa hatásának“ tulajdonítja.)

Én már itt előrebocsátom e tételt, amely soraim végére kellene helyeznem. Nézetem szerint ugyanis a drágaság s nevezetesen a husdrágaság okai közt a militarizmus annyiban játszik elég közvetlen és elég jelentékeny szerepet, hogy egyfelől rengeteg nagyszámú oly egyént tesz a szabványos katonai élelmészés révén husfogyasztóvá, aki rendes foglalkozási körében ezelőtt (pl. épen a magyar paraszt) alig jöhet számba mint husfogyasztó és másfelől a mezőgazdasági munkától s nevezetesen az állattenyésztéstől, vagyis husproduktiótól igen nagy számban vonja el az életerős, fiatal, munkabíró elemeket. De vegyük közelebről e tételt számadatok világításában.

Ausztriában és Magyarországon a közös hadsereg legénységének állománya 288,135, az osztrák honvédség csapatoké 43,259, a magyar honvédségé 29,281, a hadi tengerészeté 15,143 és bosznia-hercegovina csapatoké 6747. Összesen 381.565.

Mivelhogy nálunk Magyarországon (az anyaországban a polgári népesség hetven százaléka lakik ötezer léleknél kisebb lakosságú községekben (Horvát-Szlavonországokban pedig kilencven százalék), nyilvánvaló, hogy az ujoncozás provenienciájának kulcsát is ilyenek kell vennünk, vagyis hetven százalék, illetőleg kilencven százalék ujonc oly helyek-

ről ered, hol nem a városi (ipari) népesség életmódja folyik, ahol az ujonc alig volt rendszeres husfogyasztó. Hogy pedig az aktív katonna mennyivel nagyobb husfogyasztó, az a városi (tehát husfogyasztó) lakosság husfogyasztási átlagszámával való összevetés illusztrálja.

A magyar földművelésügyi miniszter a képviselőház 1910. évi december tizenkilencediki ülésében adatokat hozott föl az iránt, hogy a marhahusfogyasztás Budapesten huszonnyolc kilogramm, Wienben negyvenöt kilogramm, Berlinben tizenhét kilogramm, Drezdában huszonkilenc kilogramm, Münchenben husz kilogramm fejenként. Persze ehhez más állatfajok fogyasztása még hozzáveendő. Budapesten a sertéshusfogyasztás öt kilogramm, Wienben tizenkilenc kilogramm, Berlinben huszonöt kilogramm, Drezdában huszonöt kilogramm, Münchenben husz kilogramm.

A szakavatottaknak kell átengedni azt a kérdést, vajjon nem lehetne-e celszerű, elég gyorsan foganatosítható reformmal a katonai élelmészést — a tápérték sérelme nélkül — kissé módosítani, dusabbá, változatosabbá, sőt kellemesebbé tenni, bárha a huskvantum némi csökkentésével. Hogy emellett a hadsereg élelmészése olcsóbbá is talál válni, az ugyancsak nem akadály. Az egyes csapatok dislokációja szerint némi különbségek is indokoltak lehetnek, kellő központi ellenőrzés mellett, de mindenesetre évszak, időjárás és elfoglaltság

„A Tengerpart“ tárcája.

Az anyaszív.

Az eset magában és szárazon véve mindennapi. Egy kis gyermek fordul meg az egész, aki meghalt, anélkül, hogy voltaképpen élt volna.

Nem maga a száraz tény: a benne szereplők egyénisége, karaktere és az egésznek nyomászó, bántó jelenségei teszik rendkívülív, izgatóvá az esetet.

Egyszerű, kedves szerelmi regény még az eleje. Tisztes polgári családnak jól nevelt leányát s egy fiatal diákot hoz össze a mindenható, örök törvény.

A fiu különben rokonuk, felvidéki, földhöz ragadt, szegény szülők gyermeke, ki, hogy fölkerült az egyetemre, zsákmányául esnék a pusztító diáknymoruságnak, ha ők nem fogadnák magukhoz.

Azon a címen, hogy a gyerekeket oktatja, ellátják minden jóval s hogy mi jár mind ezért viszontszolgáltatul, külön meg sem kell beszélni.

Fiatallány van a háznál, semmi sem természetesebb, mint az, hogy a fiatalok összeharátkoznak. Nem vet gátat eléje senki, jó szemmel nézi mindenki. Az apa, az anya, a leány egyaránt éledeleg a büszkeségben: — doktor lesz a jövődöbeli.

Doktor! — Nagy szó ez egy olyan egyszerű családnál. Nehéz manapság a leányt fő-

kötő alá hozni s egyszerű lánynak ritka szerencse a doktor-férj, alig is jut hozzá másképp, mint hogy a familiája úgy nevelteti, tartja, taníttatja ki a számára.

Más esetben, mikor tervszerűen így szövik a dolgot, az uzsora egyik legcsunyalabb fajtája ez tulajdonképpen, mely néhány év nyomoruságának eloszlataésért egy egész életet követel cserébe.

De ebben az esetben nem így van. Z—r Józsefet, a medikus-diákot és Sonnenberg Paulát, a polgárlányt a kölcsönös vonzalom hozza össze s fűzi együvé lassan mindjobban a szívüket.

A ház feje naphosszat munkában szorgoskodik, a leányra figyelni az anyja dolga tehát. De az anyai ellenőrzés is vajmi gyöngé, tudja az asszony szerelmeseknek menni a mondanivalója egymásnak mindig s egy édes pástoróra bűnös mámorában megtörténik az első végzetes botlás.

Itt vége szakad az idillnek s küzdelmes napok, kínos vívódások váltják fel a gondtalan szerelmet. Most a fenyegető veszedelem idejében kell kitűnnie, micsoda karakterek kerültek együvé.

A leány vak bizalommal csodára vár, istene a férfi, szavára épít. Szerelmese pedig azt mondja: titkold a dolgot, feleségül veszel, jóvá teszek mindent. Így szól, de nem tesz semmit. Sőt a legnagyobb válság idején magára hagyja, haza utazik a kis felvidéki faluba, hol övéi tömjénezik a fiut, a család büszkeségét, akiből doktor lesz, aki gazdagon fog

nősülni s évtizedek nyomorusága után megteremti nekik a nyugalmas jólétet.

Ezalatt a kis ujpesti házban, a tisztes család körében szövődik a készülő katasztrófa. A leány anyja előtt föltárja szívét s amire ketten elsírtak egy hosszú sort, az anyában már megszilárdult a terve annak, hogy mi a tenni való. Titkolni mindent! ez a jelszó. Jaj kettejüknek, ha az apa megtudja a dolgot, jaj az egész családnak, ha a világ nesztét veszi! Szégyen és guny érné mindnyájukat az eddigi tisztesség helyett.

S bünt leplező titkos éjnek idején folyik le a szent aktus, mely más fiatal anyát kínos fájdalmában a nőiesség glóriájával vesz körül, a szegény Sonnenberg Paulát azonban a lányos szegény borzalmaiban kinpadra feszíti.

Egy Zola fejezet, mely megtörténik a valóságban. A francia író egyik regényében, a Termékenységben van e jelenetek mása: az erkölcsi rend boszúja utoléri az ellene vétőt. Alszik az egész ház: az apa, a gyermekek. Csak egy félreeső szobában, a szeretője szobájában kinlódik egy szegény lány, elfojtva örvöngő fájdalma sikoltásait. Mellette a férfi, aki bajba vitte s aki ime titkon segíteni óhajtszenvedésein. S ott kinlódik az anya, aki elszökött alvó férje mellől a lányához, hogy az anyaszív mindent megbocsátó szeretetével segítse néhány órájában. S a valságos pillanatban hirtelen egy kis lány sirása hasítja át az éjszaka csendjét. A férje hálószobájából hallig a hang, az egyik alvó gyermek ébredt fel és anyját keresi sirva. Ki tudja elképzelni e pillanat bor-

szerint is lehetne e sablonokból jobban engedni. Ha a kísérlet beválik, annál messzebb kiható jelentősége volna.

Nálunk minden embernek naponként száz-kilencven gramm marhahús jár, azonban tényleg kétszázhusz grammot kap. Csak magában a közös hadsereg husszükséglete — eltekintve a kórházak és tanintézetek szükségletétől (de csak a katonai tanintézetekben, tengerészeti akadémiák nélkül is ötezerkilencszáznegyven növendék van), évenként tizenkilencmilliónégyszázezer kilogramm és e mennyiség száznyolcezer marhának felelne meg. Tehát a sokat emlegetett balkáni importkontingensek (Szerbiából évi tizenötezer ökör, Romániából szukszesszive 1917-ig tíz-harmincötezer ökör), nem érik el még 1917-ben sem felét annak a marhahusnak, melyet egymagában a közös hadsereg ma elfogyasztott békeidőben. Fentieknél persze csak a légénység szükségletét vettem számításban és a huszonkétezer-négyszázhuszonkét tiszt és hivatalnok kombináción kívül maradt.

Hogy minő áron szereztetnek be e husmennységek, arról összefoglaló és átlagos adatok nem állnak rendelkezésre. Az egyes csapatok ugyanis autonóm módon maguk szerzik be a húst, (sőt olykor egyes századok, esetleg szakaszok is, ha detachirozva vannak). Rendszerint egy évre szerződnek, de előfordul, hogy több évre is. Nem helyálló, vagy legalább is igen keveset mond tehát az a panasz, mely a drágasági anketeken fölhangzott, hogy a husiparosoknak igen hosszú szerződéseik vannak a katonasággal s a marhaárak emelkedéséből e szerződések révén rájuk eredő károkat rá kell háritaniok a polgári népesség mindennapos vevőközönségére. De lehet, hogy itt-ott még eképen is kihat a katonai beszerzések szerepe a husdrágaságra. Megjegyzem, hogy a katonasági husszükséglet csaknem kivétel nélkül marhahusra irányul, olykor helyette birka, illetőleg ürühus is szerepel, nevezetesen az erdélyi részeken, általában csak Magyarországon.

Hasonló viszonyok s hatások szerepelnek más országokban is. A németbirodalom szárazföldi békeállománya: légénység 515,321, altisztek 69,852, a tengerészeti légénység 41,126 és altisztek 12,228.

zalmát? Villámként cikázik át agyán: a férje felébred, keresni fogja őt az asszonyt, be talál tévedni ide s — megtud mindent, a szégyent, a gyalázatot, amit remegve titkoltak előtte. S az anya elrohan lánya mellől, kiáltozó kis gyermekéhez. Jókor jön, férje éppen akkor ébred a sírásra, de újra elaludni nem tud s az anyának, mikor már elcsitította gyermekét, úgy kell tennie, mintha nyugodt álomba szenderülne ismét, hogy a férj meg ne sejtjen semmit. És el kell fojtania az anyaszív kitörő gyötrődését, behunytt szemmel kell feküdnie, holott látni akarja, mi történt az ő felnőtt szép leányával. . . És kínzó gyötrelmeire jótékony szenderegés teríti leplét. . . Mire fölébred, az augusztusi napfény betűz az ablakon és megtörtént — minden . . .

— — A törvényszéken kicsi töpörödött asszony áll előttünk, megvetés keliene, hogy sujsza, ha való a vád, mely ellene szól — és csak a szánalom mélységes érzése száll feléje. Mert ez az asszony az anyaszív határtalan szeretetében csodákat művelt a lánya boldogságáért. Gyöngye szervezete vajjon honnan vette azt a heróikus erőt, hogy az anyai önfeláldozás példátlan példáját adja?

Egy halhatatlan románc elevenedik meg lelkünkben: Öreg anyóka botorkál a hóban, fagyban, hidegtől, kékül, reszkető kezéken kicsi bögre, benne meleg étel, puha kalács — lánya számára, ki odahaza ül a meleg szobában, kényelmes karosszékben s kinek aranyhajába ezüst fát volt szó a téli est holdfénye . . .

Elviharzott veszedelem uton nyugodtabban pihent immár kényelmes otthonában a

A szárazföldi hadsereg légénysége rendes körülmények közt fejenként száznyolcvan gramm nyers húst (csont nélkül) és ötven gramm vesezsírt (Nierenfett) kap, a tengerészeti légénységi kikötőkben összesen napi háromszázötz grammot, tengeren hetenként négy-öttször lehetőség szerint. A katonaság husszükséglete tehát még a mieinknél is nagyobb — viszonylag is. A Németbirodalom azonban kissé könnyebben viseli ell!

A francia katona béke idején napi háromszázhusz gr. húst kap (esetleg e helyett háromszáz gramm sózott ökörhúst vagy kétszázhusz gramm sózott sertéshúst, vagy kétszáz gramm huskonzervet.)

1910. évi december utolsó napjaiban a francia napisajtót egy érdekes hír járta be. A francia hadügyminiszter félhivatalosan közzétette, hogy ez évi január elsejétől kezdve minden közembernek a hús fejében bizonyos esetekben adatni szokott pénzbeli élelmezési díjat kénytelen fölemelni, mert világosan parancsoló szabályok írják elő, hogy mekkora súlyu hús juttatandó mindenik katona javára; kénytelen lesz tehát a husárok emelkedése miatt a kamarától póthitelt kérni. A lapok ezt jobbadán úgy magyarázták, hogy a francia kormány könnyelműen — vagy Németország iránti túlelőzékenységéből — engedélyt, sőt könnyebbségeket adott a végből, hogy élőállatok Németországba és Ausztria-Magyarországba exportáltassanak. Ebből a marhakereskedők roppantul nyereszkedhetnek, de a termelő hasznát alig élvez, a fogyasztóközönség pedig az ebből folyó husár-emelkedést túrni kénytelen. Az egyik tekintélyes lap így kiált föl: „Et contribuables payera les frais d'une politesse faite a l'Allemagne!”

Én a magam részéről megelégszem azzal, hogy rámutattam arra, hogy a militarizmusnak tehát még ezen a téren is mily nagy kihatása van.

Még egy amerikai hirt, illetőleg publikációt kell végül megemlítenem. Pár hónap előtt a drágaság dolgában egy érdekes jelentés került Massachusettsben a nyilvánosság elé: Report of the Massachusetts Commission on the Cost of Living. Az igazán nagy mértékkel dolgozó amerikaiak izü, de mégis nagyon alaposnak látszó számítások megdöbbentő képet

szép Sonnenberg Paula, míg anyja künn járt a szabadban, ahol ezer oldalról leskelődött rája a fölfedezés réme. Reszkető karjában kosarat vitt, a kosárban egy fazék, a fazékban egy holttest . . .

A véletlen, minden bűnnek legveszedelmesebb üldözője, kiderítette, mit rejtegetett az öreg asszony. De ő csak most kezdte meg igazán az önfeláldozás valódi küzdelmét.

— Kie ez a halott gyermek? Ki ölte meg? — harsogott feléje a vádoló hang.

— Enyém a gyermek, én szültem, bűnben fogant, mert hűtlen asszonya vagyok az uramnak. De én meg nem öltem, úgy jött a világra holtan, éppen ma! — vágott vissza az öreg anyóka.

— Bűnös asszony, meglakolsz érte. Am a büntetésnél előbbre való az emberiség: betegyadból a férj haragjától való félelem üzött a szabadba, — a kórházba veled, gyógyulj, hogy bűnhődjél.

És Sonnenberg Péterné három napig feküdt a kórházban, adta a gyermekágyast, a hűtlen feleséget, hadd higgyék, hogy — ha történt bűn — csak ő az elkövetője. A lánya meglátogatta a kórházban, de mentésére nem nyílt ki ajka. Mert önző a gyermeki szív az anyai önfeláldozáshoz képest.

Aztán eljött a keserves idő, hogy az öreg asszonynak még tovább kellett mennie. Hamar kiderült, hogy a lányáé volt a gyermek s elhangzott a súlyos vád, hogy gyilkosság történt.

— Én vagyok a gyilkos! — szólott ekkor beőle a konok önvádaskodás.

A lányát mentette: az nem tudott semmiről; a csábító nevét eddig még csak meg

és bizonyosságot adnak arról, hogy az utolsó száz év háborúi, illetőleg ember- és vagyontrombolásai mily messzemenő befolyást gyakoroltak az élelmiszerek árnívójára s aztán ezek árának megtartására. Vajmi gyéren és gyengélengéssel mentek visszafelé az egy-egy háborút nem közvetlenül követő években az élelmiszerek s iparcikkek árai: a leszállások bizony nem érték el többé a korábbi árszínvonalakat; viszont kezdve a napoleoni háborútól s tovább menve a krimi háboru utáni eszelethen s végig a spanyol-amerikai, angol-amerikai és orosz-japán háboru behatásafn egyre csak azt állapítják meg vaskövetkezéssel az adatok, hogy a katonai létszámemelések s a hadi beruházások miként tükröződnek vissza az összes államok élelmiszerárainak ingadozásaiban, illetőleg emelkedésében.

Öreg hiba a drágaság okai közül egyet különösen előrántani s annak megszüntetéséhez vagy enyhítéséhez messzemenő reményeket fűzni. Magam is óvakodni akarok e hibától, mert hiszen a mai husdrágaságnak számtalan, részben világjelenségnek, részben hazai külön jelenségnek mondandó oka van.

Az okok egyikének csak kissé jobban szemébe akartam világítani.

L. V.

UJDONSÁGOK.

— **Fogadás a kormányzó palotában.** Wickenburg István gróf kamarás, kormányzó és neje született Pückler-Limpurg Zsófia grófnő, csillagkeresztes hölgy, szerdán tartják meg idei harmadik fogadónapjukat. A fogadás délután négy órától hat óráig tart.

— **A representanza ülése.** A város képviselőtestület tegnap este Corossacz első alpolgármester elnöklésével ülést tartott. A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után az elnök elsőalpolgármester bejelenti, hogy a mult szombaton a büntető járásbíróóság ezétkétszáz korona büntetésre ítélte a Csörgheosztálytanács ellen elkövetett nyilvános becsület sértésért. Ezután

Deseppi Róbert előadó bemutatja a Roland telek szabályozási tervezetének módosítását, melyen az új kórház fogják felépíteni. A módosítást, valamint az idevonatkozó utterszabályozást tudomásul veszik.

sem mondta. Ha már meg kell szenvednie valakinek ezért a szörnyű szerencsétlenségért, nem áll meg félton: érje egyedül őt a büntetés, könnyű lesz elviselni abban a tudatban, hogy a lánya s a szerelmese boldog, — dolgotorné asszony lesz a lányából.

Am a végzett rendeli, hogy a legnehezebb erény is meglakoljon, ha bűnnek áll a szolgálatába, Sonnenberg Péternét ott érte a nemesis, ahol legjobban fájt, Meg kellett tudnia, hogy hiába volt önfeláldozása, a „doktor” elfordult, elhidegült leányától. S ekkor összedőlt a hazugságok kártyavára, elkecseregett s ve feltárta a csábító minden galádságát s a fogságban s ime a vádlottak padján is szegénye osztályosaként ott a lánya s ott a csábító.

S míg megszentelt anyai fájdalommal meg nem csökkent önfeláldozással menti meg is a leányát, keserves csalódása felháborodásában odaszór minden vádat, mit magára vállalt. A férfiura, ki nyomorúságának okozója. A pedig tétován és gyáván tagad és tagad: az élete, a jövője a kockán, küzd mint a fuldokló a habok közt, irgalmatlan dulakodással rázza magát a két asszonyt, kik beléje kapaszkodnak, hogy megmeneküljenek a pusztulással fenyegető áradatból. Ami mellette szól: a fiatacska, — ami amazok mellett: a gyöngeség. Ez vitte őket, a gyámoltalan asszonyokat lejtőre, ahol ime közeleg feléjük a bűnhődés ha csak az irgalom gátat nem vet rohanó társának.

. . . És ahol az anyaszív anyyi csodálattal megesett az is, hogy az önfeláldozás irgalomra váltotta az ítélet szavát a bűnös, melyért erkölcsileg megszenvedtek keservesen.

Bemutatják a Via Industrialen készitendő kut építési terveit, mely az esővíz felfogására szolgál. Jóváhagyják vita nélkül.

A közgyűlés ezután en bloc tudomásul veszi a Cosalan s a Via delle Calle dei Grigionin valamint a Belvedere Superiore tervezett csatornaépítkezést. Helybenhagyják az ott szükségesnek mutakozó uttestszabályozást, valamint a Deák-szálló melletti és a Bottai-utcai illemhely eltávolítását.

A tanulmányi alpnál az előadó négyezer koronát kér az alap tulajdonát képező gimnázium javítási költségeinek fedezésére.

Thierry lovag kifogásolja ezt azzal az indoklással, hogy a gimnázium épülete omladozik és ugys újra kell építeni. Az elnök válasza után a rappresentanza a költséget megszavazza.

Ezután Weisz Adolf beadványát tárgyalják, aki a Via Risortán építendő négyemeletes háza részére telket kér. A tanács hetven négyzetméter területet hajlandó átengedni negyven koronás egységgel.

Sirola, Thierry, Grossich és Rubinich felszólalása után a tanács előterjesztését fogadják el.

Vita nélkül megadják az engedelmet a Danubius hajógyárnak egy átjáró építésére.

A tüzoltó bizottság javaslatára a rappresentanza hozzájárul a tüzoltókaszárnya hálótermének kibővítéséhez.

Ezután több kisebb ügyet intéznek el, mire az ülés véget ért.

— **A városi állandó bizottság ülése.** A városi állandó bizottság tegnapi ülésén jóváhagyták a Jelliasich-gyalogezred ezredirodájának házbérleti szerződését, mely az új kaszárnya elkészítéséig lesz érvényben.

Az új kórház telek rendezésére és utca-szabályozásra, valamint egy telek kisajátítására vonatkozó javaslat elfogadása után, 4450 koronát szavaznak meg csatorna építésre, a Danubius hajógyár környékén levő forrásvizek rendezésére 6000 koronát engedélyeznek.

A Via del Municipio és a Dante tér sarkán levő nyilvános kut eltávolítása kerül ezután szőnyegre. Ezt a Schwartz és Gerő cég kérése, mely a Horvát Takarékpénztár eddigi helyiségében új divatüzletet nyit. Minthogy a kut amugy is használaton kívül van és akadályozza a forgalmat és az odaépítendő portál díszére fog szolgálni a Dante térnek, az eltávolítás négyezer koronányi költségét megszavazzák, majd hétszáz koronát engedélyeznek két illemhely eltávolítási költségeinek fedezésére.

Több kisebb ügy elintézése után az ülés véget ért.

— **Előléptetés.** A kereskedelemügyi min. kir. miniszter Szabó Sámuel, a fiumei magy. kir. tengerészeti akadémia h. igazgatóját a VII. fizetési osztályba nevezte ki.

— **Vizsgálat a főgimnáziumban.** Több ízben behatóan foglalkoztunk már a főgimnázium dűledező épületével s szóvátettük azt is, hogy a szülők napról-napra félelemmel küldik gyermekeiket az előadásra. A kormányzóság s a főgimnázium igazgatóságának sürgős felterjesztései végre beavatkozásra készítették a válás- és közoktatásügyi minisztériumot is. A kultuszminisztérium ugyanis tegnap kiküldötte Sváb Gyula főmérnököt, hogy a dűledező épületet alaposan vizsgálja meg s tapasztalatáról tegyen azonnal részletes jelentést. A kiküldött ma reggel érkezett Fiuméba s megérkezése után nyomban a főgimnáziumba ment, ahol felkereste Fest Aladár igazgatót. A főmérnök ezután az igazgató kíséretében bejárta az intézet minden helyiségét, megvizsgálta az épület falszerkezetét s azt tapasztalta a beható vizsgálat alapján, hogy közvetlen veszedelemről szó sem lehet. A mulhatatlanul szükséges javítási munkálatok befejezése után tehát az eddig részben szünetelt előadásokat az összes osztályokban újból megkezdhetik. Tegnap a

gimnázium ügyében beható tanácskozás volt a kormányzóságon is Wickenburg István gróf kormányzó elnöklésével, melyen a javítási munkálatokat beszélték meg. A kormányzó a mai délelőtti folyamán Kankovszky miniszteri tanácsos kíséretében a gimnáziumban járt, ahol személyesen is meggyőződést szerzett arról, hogy az intézetben milyen javítási munkálatokat kell elvégezni.

A főgimnáziumban ma délben Sváb Gyula kultuszminisztériumi főmérnök Nádory István kir. mérnökkel és Lado Guido városi mérnökkel értekezletet tartott, amelyen a szükséges intézkedésekről tanácskoztak.

Munkatársunk délben felkereste Sváb Gyula főmérnököt, aki kijelentette előtte, hogy sokkal nagyobb tüzetességgel vizsgálta meg a főgimnázium épületét, mint azt a körülmények megkívánják. Közvetlen veszélytől — mondotta a többi közt — szó sem lehet, mindazonáltal szükségesnek mutatkozik egy új gimnázium mielőbbi felépítése. A jelenlegi épület, ha nem is vasbetonból készült, igen szilárd s összes menyezetei boltozottak. Csak a szerzetesrendi rész, ahol a menyezetbeomlás történt, boltozatlan s ezért intézkedés fog történni, hogy ez a rész alátámasztassék. A vizsgálat adatai alapján felettes hatóságának sürgősen jelentést tesz, kérve, hogy a szükségesnek mutakozó javítások mielőbb elrendeltessenek, egyúttal azonban kifejti egy új építkezésnek mulhatatlan szükségét is.

A főmérnök a beszélgetés végén ismételt kijelentette, hogy a legnagyobb lelkiismeretességgel végezte szemlélését s a szülőknek nyugtalanságra okuk nincsen.

— **Betiltott állatkivitel.** A földmivélségi miniszter január huszonötödikén kelt rendelete alapján a rendőrség ma megtiltotta a borju, juh és kecskének Ausztriába való kivitelét.

— **A Dreadnoughtok és költségeik.** Mint ismeretes, a közös hadügyminisztérium három Dreadnought építését határozta el, melyek egyikét már építik is, a másik kettő építettségét pedig csak a jövő évben kezdik meg. A hajók építésére egyenkint 60 millió korona volt a költségvetésben előirányozva, de a tényleges építési költség hatvan és félmillió koronát tesz ki. A hadügyi kormány ennek folytán 242 millió koronát kér. Ennek az összegnek a fizetése a tervezet szerint hat évre oszlik el. A tengerészeti kiadás egyébként 312 millió korona, ebből a folyó évre 55 millió korona esedékes. Ami az egyes Dreadnought építési költségét illeti, az a következőképpen alakul: 37 millió korona esik magára a hajóra páncélozással és más alapfelszereléssel együtt, 27.6 millió korona pedig ágyu, gépház, löszerkészlet, villamos berendezés, kézfegyver és tornyok felszerelésére. Az épülőben levő egy Dreadnoughtot a Stabilimento Tecnico triezsti hajógyár csinálja. Ez a vállalat kapja még a második Dreadnought építését is, míg a harmadikat a fiumei Danubius hajógyár nyeri el. A hajóhoz szükséges páncélt Witkowitzból, a felszerelést pedig a Skoda-művektől nyerik. A „Bohémia” értesítése szerint azonban egyes cseh gyárakon kívül a Brünn-Königsfelder Maschinenfabrik is részesül nagyobb mennyiségű rendelésben. A Dreadnoughtok építése végett a triezsti gyár a folyó évben 35 millió koronát kap. A további két Dreadnoughtra is fognak a folyó évben 5—5 millió koronát folyósítani. — Mint hírlik, az egyik Dreadnought nyersolajmotor-fűtést kap. E végett a Dreadnoughtot három nyolchengeres motorral szerelik fel, melyek mindegyike 12.000 lóerőt tud kifejteni, vagyis az új Dreadnought 36.000 lóerővel fog rendelkezni és így 21 csomó sebességet ér majd el.

— **A haditengerész-altisztek bálja.** A cs. és kir. haditengerészet altisztejei február 9-én Szusákon, a „Susák” szállóban altisztebált rendeznek.

— **Fiumei Szabad Liceum.** Rendkívül nagyszámu és előkelő közönség jelenlétében Balkányi Ernő főgimnáziumi tanár pénteken este a Fiumei Szabad Liceum Egyesületben a régi várakról és váromokról érdekesítő felolvasást tartott. A felolvasást, mely ugy tech-

Amerikai asszonyok miért használnak Yes Porcellán poudert?

Mert az arc üde, friss és fiatal lesz tőle

mert számtalan nő köszönheti neki szépségét és szerencsését

mert az arcot előkelően mattá teszi

mert millió esetben igazolódott be csodába illő hatása

mert senki sem használta még eredmény nélkül

mert eltüntet minden szépséghibát

mert puhítja a bőrt

mert esti világításnál csak Yes Porcellán Poudertől lesz gyönyörű az arc

mert minden szépitőt pótol, de a Yes Porcellán Poudert nem pótolja semmi

mert a hites vegyész bizonyítja, hogy minden poudert közül az egyedüli ártalmatlan

A Porcellán Poudert csak akkor valódi, ha a doboz tetején a Yes szócska áll.

Kapható az egész világon mindenütt.

Központ American Porcelain Powder Co. Ltd. New-York
160. Broadway.

Főraktár Magyarország részére:

BUDAPEST,

IV. ker., Kecskeméti-utca 8.

VIII. ker., Rákóczi-ut 9. sz.

Árak 3 és 5 korona.

Fiumében kapható:

G. Galli és az „Adria” palotában levő női fodrászteremben.

nikai, mint történelmi szempontból alapos készletre vall, számos érdekes képpel illusztrálta az előadó s tegnapi e tárgyról szóló első felolvasásra nem nélkülözötte az ókor és középkor várainak romantikáját sem. A régmúlt idők csaknem szünetnélküli harcait, folytonos hadikészülődéseit, a különböző korok műveltségének vártechnikai vívmányait mutatta be tegnap Balkányi, nem feledkezve meg a legkisebb momentumról. Különösen Magyarország régi várait ismertette széles alapon a felolvasó, akit a mindvégig érdekes felolvasás végeztével a hallgatóság lelkes és megérdemelt tapsal jutalmazott.

— **Az Osztrák Lloyd januári menetrendje.** Földközi tengeri szolgálat. A görög—levanti „A” vonal gőzöse január harmincadikán rakodik Fiumében Brindisi, Korfu, Patrasz, Zante, Calamata, Pireusz, Sira, Wathy, Cesme, Szmirna, Metelino, Dardanelli, Konstantinápoly, Ineboli, Samsun, Karasonda, Trebisonda, Rige és Batum kikötők részére.

A thesszáliai „A” vonal gőzösei január huszonkilencedikén és 30-án rakodnak Medua, Durazzo, Valona, Santi Quaranta, Canca, Rettimo, Kréta, Pireusz, Volo, Szaloniki, Cavalla, Dedeagatsch, Dardanelli, Konstantinápoly, Burgas, Konstanz és Odessza kikötők részére.

A soriai vonal gőzösei január 28 és 29-én rakodnak Fiumében, Brindisi, Alexandria, Port Said, Beiruth, Jaffa, Caifa Saída, Tripolis, Alessandretta, Mersina, Larnaos és Limassol kikötők részére.

Océánszolgálat: a trieszt—kalkuttai vonal hajója január 28-án rakodik Fiumében, Port-Said, Suez, Djibout, Aden, Karachi, Colombo, Madras, Rangoon és Kalkutta kikötők számára.

— **Földre tepert rendőr.** Tegnap az esti órákban nagy botrány színhelye volt az állomási épület előtti tér. Majdak Miklós glgovnicai huszonöt éves napszámos az érkező bérkocsik között forgolódott, mire az őrszolgálatot teljesítő rendőr távozásra szólította fel. Majdak azonban a felhívásnak nem engedelmeskedett, sőt vitatkozni kezdett a rendőrrel. A vita hevében a napszámos eleinte sértegette a kötelességét teljesítő rendőrt, majd hirtelen megragadta s arculütötte őt. A dühöngő azonban még ezzel sem elégedett meg, hanem földre teperte a tuleróvel szemben télienségre kárhozott rendőrt. Ekkor többen odasiettek, köztük egy haditengerészeti altiszt s egy pénzbeszédesi szolga is, akik Majdakot lefoglák s aztán a rendőr segítségével a rendőrségre kísérték. A rendőrségen Majdakot kihallgatása után letartóztatták s átkísértették az ügyészség börtönébe. Hatóság elleni erőszak büntetéseért vonják őt felelősségre.

— **Az ebzárlat módosítása.** A rendőrség ma az ebzárlat ügyében újabb rendeletet adott ki. Az új rendelet az ebzárlatra vonatkozó intézkedéseket részben megváltoztatja, amennyiben a kutyákat, további intézkedésig szájkosárral és tartózsineggel ellátva ki lehet vinni az utcára. Nyilvános helyiségekbe azonban a kutyákat nem szabad bevinni.

— **Vasut Montenegróban.** Montenegró valamennyi állam között a legkisebb vasuti hálózattal rendelkezik, egyetlen vasutvonala van, amely az Adriai tenger partján vezet és Antivárit köti össze Virpazárral. Ezt a vonalat most meghosszabbítják a Rieka vadregényes völgyén keresztül Cetinjéig, az ország fővárosáig, amelyet eddig semmiféle vasuti vonal sem érintett.

— **Szöbeliség az Államvasutak ügykezelésében.** Megirtuk, hogy az államvasutak ügykezelésében Hieronymi kereskedelmi miniszter részben már életbeléptette a szöbeliséget és azt fokozatosan az egész szolgálatában az államvasutaknak keresztül is viteti. Megemlékeztünk arról is hogy Glombinski dr. az új osztrák vasuti miniszter most szintén rendeletet bocsátott ki a vasutak kezelésében mellőzendő bürokratikus rendszert pótló szöbeliség érdekében. Bécsi lapok az osztrák vasuti miniszternek ezt a rendeletét nagy elismeréssel honorálják, különösen is kiemelve, hogy ez az újítás a vasuti miniszternek elismerésreméltó erélyességéről, a kereskedelmi érdekek iránt való határozott figyelméről tesz tanubizonyságot. Nem szándékunk az osztrák vasuti mi-

niszter érdemeit kicsinyíteni, amidőn konstátjuk, hogy Glombinski dr. osztrák vasuti miniszternek ez a rendelete teljesen Hieronymi kereskedelemügyi miniszternek a rendeletén alapul, melyet már közel két hónapja adott ki, ugyancsak a bürokratikus eljárások mellőzése és a feleknek legelőzékenyebb, legközvetlenebb a szükséghez képest szóbeli információja érdekében. Alig jelent meg Hieronymi miniszternek idevonatkozó rendelete, az osztrák vasuti miniszter azonnal behatóan érdeklődött annak részleteiről és kiküldte Röll osztályfőnököt, hogy itt a helyszínen tanulmányozza, miként vált be a gyakorlatban is ez a rendelet.

Tanulmányai befejeztével a leghizelgőbb elismeréssel nyilatkozott Röll osztályfőnök erről az újításról — és az osztrák vasuti miniszter azonnal intézkedett az iránt, hogy egy hasonló rendelet adassék ki az osztrák állami vasutakat illetően is. De nagy elismeréssel nyilatkoznak az új és immár bevált rendről a közvetlenül érdekelt kereskedői, szállítói körök is, nagy előnyükre lévén a szolgálat részéről a készséges és gyors szóbeliség. A nagyközönség a sajtó útján csakis az államvasutak igazgatóságánál, — közlemények szerint még csak március 1-én — életbeléptető szóbeliségről tud. A tény az, hogy ez a szóbeliség Hieronymi miniszter rendeletére már az egész vonalon, a szolgálat minden ágazatában életbe is lépett és az államvasutak igazgatósága nagy gondnal és figyelemmel ügyel arra, hogy a nagyközönségnek, a kereskedelemnek igényei ez által is lehetőleg kielégítenek.

— **Visszavándorlók érkezése.** A Cunard hajóstársaság „Carmania” gőzöse Newyorkból holnap délután két órákor érkezik Fiuméba, mintegy 200 visszavándorlóval. A menetrend szerint a gőzös 31-én indul óceánjáró útjára. A révhivatal értesítése szerint ma délutánra várják az Austro-Americana hajóstársaság „Oceania” gőzöset. A gőzösen levő 250 visszavándorló közül 120 magyar alattvaló.

— **A kikötőből.** A kikötőbe részben a tegnapi, részben pedig a mai napon a következő hajók érkeztek: „Barletta” olasz gőzös Bariból 194 zsák gyümölcsöccsel és 150 hordó olajjal. „Jadran” osztrák gőzös Makarskából, 500 hordó olajjal, 22 tonna fával és 50 hordó borszeszszel, „Aghios Vlasios” török gőzös Barlettából üresen. „Benaco” osztrák gőzös Triesztből üresen.

Indult: „Báró Kemény” magyar gőzös Bordeauxba 700 tonna dohánnyal, 100 tonna dióval, 100 tonna babbal, 120 tonna liszttel, 100 bádortartány kőolajjal és 660 hordó fakivonattal. „Lycia” angol gőzös Liverpoolba, 900 tonna cukorral, 100 tonna liszttel, 100 tonna rizszel és 300 hordó fakivonattal. „Zichy” magyar gőzös Palermóba 900 tonna fával, 100 tonna cukorral és 70 tonna babbal. „Tonci” osztrák gőzös Gravosába 200 tonna buzával.

— **Az olasz tengerészet.** Rómából írják nekünk: Leonardi tengerészeti miniszter programjában kétszázötven millió lírát követel és pedig százharminc millió lírát két új Dreadnought építésére, kilencven millió lírát egyéb, a flotta állományában eszközözendő pótlásokra és harminc millió lírát a már folyamatban levő hajóépítéseknel fölmerült többköltségekre és kiegészítésekre.

Ezt a kétszázötven milliót a legközelebbi tíz esztendőre osztják fel olyan módon, hogy kétszáz millió líra egyforma évi részletekben a rendes költségvetésben fog szerepelni, ötven milliót ellenben a rendkívüli költségvetésbe vesznek fel.

Hogy azonban a hajóépítéseket ne kelljen sokáig elhalasztani, hasonló módon, mint 1908-ban, fel fogják hatalmazni a tengerészeti minisztert arra, hogy a részleteket előleg alakjában egyenesen a pénzügyminisztertől kérje.

— **Borüzlet Bariban.** A bari-i osztrák-magyar konzulátus jelentése szerint a múlt év december havában az apuliai borvásáron állandóan lanya helyzet mutatkozott, amit főképpen annak tudhattak be, hogy a helybeli termelők konokul ragaszkodtak magas árköveteléseikhez. A külföld felé gravitáló export szerény keretben mozgott. Csak kevés bor vittek ki Németországba meg Svájcba, a mely hektoliterenkint 30—40 lírás áron kelt el. A még most is számottevő borkészletekre való tekintettel némi árviszafejlődésre lehet számítani.

— **A Ganz és a Danubius fuziója.** A Ganz-gyár és a Danubius között folyó fuzió tárgyalásokat immár teljesen befejezték. Hieronymi szerint tegnap irták alá a szerződést a két vállalat megbízottai. A megegyezés abban a formában történt, hogy huszonöt darab Danubius-részvényt három darab Ganz-részvényre cserélnek át. A személyi kérdéseket még nem intézték el teljesen.

— **Kirándulások a tengeren.** Holnap vasárnap, január 28-án — kedvező idő esetén, — az Ungaro-Croata a következő kirándulásokat rendezi:

Cirkvenicába és Noviba a „Sirály” termes gőzössel délelőtt 10.30 órákor. Indulás Noviból d. u. 2.30-kor. Cirkvenicát d. u. 3-kor érintve. Menetár oda- és vissza 1.50 személyenként.

Ika és Lovranába a „Sava” gőzössel indulás Fiuméből d. u. 2.30-kor; menet Volosca, Abbázia, Ika és Lovrana érintésével, visszajövet indulás Lovranából este 6. — lkából 6.30-kor és Abbáziából 7. — kor. Menetdíj oda- és vissza 80 fillér személyenként.

Abbáziába a „Lovrana” és a „Stefánia” szalon-gőzösekkel d. e. 7, 8, 9, 10, 11 és déli 12-kor, délután 2, 3, 4, 5, 6 órákor.

Fogak. Szájpadlás nélkül
= 4 koronától.

Gyökerek eltávolítása fölösleges. Használhatatlan, rosszul illő fogsorokat egy nap alatt használhatóvá alakítok. Készítek további csapfogakat, aranykoronákat és hidakat, amelyek a szájból ki nem vehetők és a természetes fogaktól meg nem különböztethetők. Munkáim a fogteknika legújabb vívmányai szerint készülnek 10 évi jótállással.

Pálmai István fogműterme
Telefon 12-10. Riva Szápary 2. II. emelet.
Nyitva reggel 8-tól este 8 óráig. Megbeszélések vasár- és ünnepnap délután is.

DEÁK SZÁLLÓ ÉS ÉTTEREM
Deák-korzó FIUME

— a pályaudvartól 3 percnnyire —
Kifogástalan magyar s bécsi konyha.
Hamisítatlan borok. —: Olcsó árak.
40 modernül berendezett szoba.
Tulajdonos
Ederer-Burger Gyula
a Lloyd-étterem volt főpincére.

Lapkihordók

(asszonyok, vagy leányok is) azonnali felvétetnek «A Tengerpart» kiadóhivatalában, Vicolo dell'Ospedale, Wurzer-tér 1. emelet.

Ház eladó
Fiume legszebb helyén, Podmurvizze alközségben két szoba, konyha, éléskamra, két kóröskörül 182 m²-ől, villaszerű köfállal körülvéve, vízvezetékekkel s két ciszternával. Cím a kiadóhivatalban.

„Sans Souci” kor. 2.50

elismert legfinomabb, francia minőségű szerint előállított pezsgő.

Carte d'Or, Carte blanche Kor. 2.25.

Asti spumante 2.—

Gennaro Ossoinack pezsgőbor pince Górában.

Kisasszony irodába
jó fizetéssel azonnal felvétetik. Cím a kiadóhivatalban.

Menetár 1.20 K személyenként.
Fiuméből Abbáziába omnibus vonal a „Sokol” gőzessel Indulás Fiuméből d. e. 8.30 és 10.30 órákor, továbbá d. u. 1.30 és 3.30 órákor.
Abbáziából Fiuméba d. e. 9.30 és 11.30 órákor, d. u. 2.30 és 4.30 órákor. Menetár személyenként 20 fillér. Ezen gőzökre érvényes jegyek csakis a gőzhajón kaphatók.

Távirat ◀▶ Telefon

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, jan. 28. A képviselőház mai ülésén Návay Lajos elnököl. Bemutatja Apponyi Albert gróf levelét, melyben lemond a delegációban viselt tagsági állásáról. Jelenti továbbá, hogy Pallavicini György örgróf és Apponyi Albert gróf hat heti szabadságot kérnek. A Ház a szabadságot megadja. Napirend előtt

Holló Lajos szónok azt az anomáliát, hogy a delegáció lemondott függetlenségi tagjai helyére nem függetlenségi politikusokat hívnak be. Erre vonatkozólag elnöki intézkedést kér.

Az elnök megállapítja, hogy a póttagok behívásáról törvény intézkedik s így beleavatkozásnak helye nincs. Ezután áttérnek a bankjavaslat folytatólagos tárgyalására.

Bakó József nem fogadja el a javaslatot. A készfizetések megkezdését a kormány csak megígérte, de nem valósítja meg. Csatlakozik Kossuth és Földes határozati javaslataihoz.

Baross János a következő szónok. Szerinte az osztrák-magyar bankot kötelezni kellene, hogy megfelelő pénzügyi politikával a kis embereket segítse. Gátat kellene vetni a nemzetiségi pénzintézetek pénzügyi és birtokpolitikájának. Hevesen támadja a merkantilistákat, akik a kisembereket segítő fogyasztási szövetkezetek ellen dolgoznak.

Baross János ezután még hosszasan beszél, majd végül kijelenti, hogy a javaslatot nem fogadja el.

Az elnök erre szünetet rendel el. Szünet után

Ostffy Lajos Kossuthpárti polemizál Hegedüs Loránt fejtegetéseivel. Hibáztatja a javaslat indokolását, mely a bankjavaslatot csakis gazdasági szempontból világítja meg, minden egyéb szempontot pedig figyelmen kívül hagy. A javaslatot nem fogadja el.

Itt a vitát félbeszakítják s a hétfői ülés napirendjének megállapítása után áttérnek az interpellációkra. Ezelőtt azonban még

Polónyi Géza tiltakozik az ellen, hogy egyik fővárosi német nyelvű napilap tegnap már közölte a pénzügyi bizottság jelentését, noha azt még a Háznak be sem mutatták s a képviselők között szét sem osztották.

Az ülés folyik.

A bankvita elhuzódása.

BUDAPEST, jan. 28. Napokon át az ellenzéki pártok bizalmas tanácskozásokat folytattak, amelyen annak módozatait vitatták meg, hogy miképpen lehetne a közös bank szabadságának meghosszabbítása felett megindult vitát technikai obstrukció nélkül még hónapokig kihuzni. A képviselőház folyosóján ma délelőtt Polónyi Géza kijelentette, hogy ha részletes tárgyalást befejezték, akkor az ellenzék az eddigi megállapodások szerint követelni fogja a bank alapszabályainak elő-

zetes tárgyalását s csak ezután, hosszú idő múlva kerül rá a sor a bankjavaslat részletes tárgyalására. Ebben a tekintetben különben már megkezdődtek a tárgyalások Berzeviczy házelnökkel is. Egy újságíró Berzeviczy Albert-hoz fordult, aki azonban kijelentette, hogy egyelőre nem nyilatkozhatik, mert a dolgot előbb meg kellene beszélnie elnöktársaival. Justh Gyula a bankvita elhuzódására nézve kijelentette, hogy a bankjavaslat minden egyes szakaszánál hosszabb részletes vita lesz s így a javaslat végleges megszavazása még hónapok kérdése.

A király Budapesten.

BÉCS, jan. 28. A király uti programja már elkészült. Az eddigi megállapodások szerint a király február 6-ikán érkezik Budapestre, ahol három hétig marad. Az udvari ünnepeken kívül a király kihallgatáson fogadja a politikai élet vezető embereit. 23-ikán udvari bál lesz, melyre a főhercegek és főhercegasszonyok is lejönnek. A király ottartózkodása alkalmával az összes nagykövetek is Budapesten lesznek.

Tisza István Aradon.

ARAD, jan. 28. Tisza István ma délben ideérkezett. A pályaudvaron nagy tömeg és a város küldöttségének élén, viharos éljenzés közben Varjassy Lajos polgármester üdvözölte. Tisza válaszában megköszönte az impozáns fogadtatást és kijelentette, hogy Arad polgárai megadták neki a jogot, hogy Aradra érkezéskor mindig úgy érezze magát, mintha hazamenne.

Eltűnt táblabíró.

BALASSAGYARMAT, jan. 28. Jakobovits József nyugalmazott királyi táblai bíró, ügyvéd, a balassagyarmati kaszinó elnöke, akit már régóta beszámíthatatlannak tartottak, tegnapelőtt lakásáról eltűnt. Téli kabátját és kalapját megtalálták a megáradt Ipoly hidján és azt hiszik, hogy öngyilkos lett. Holttestét az Ipolyban keresik.

Kubelik budapesti palotája.

BUDAPEST, jan. 28. Kubelik János, a világhírű hegedűművész, akinek felesége, Széll Marianne, tudvalevőleg magyar asszony, ma Budapestre érkezett és megbízást adott Alpár Ignác műépítésznek, hogy számára a Gellért-hegy déli oldalán kastélyszertű palotát építsen. Kubelik, aki tudvalevőleg a magyar állampolgárságot is megszerezte, a palota elkészülte után állandóan Budapesten fog lakni.

Megnémult betörő.

SZABADKA, jan. 28. Az iteni vajgyárba ma éjjel rablási szándékkal betörni akart Sári Péter kovács legény. A kísérletet azonban az éjjeli őrs észrevette s egy súlyos kalapáccsal megtámadta a rablót, akit úgy fejbévágott, hogy a rabló elvesztette beszélőképességét s megnémult. Sáriait, aki már egyszer sok pénzt vitt el a gyárból, a rendőrség letartóztatta.

A német flotta főtengetnagya.

BERLIN, jan. 28. A német császár Tirpitz tengernagynak, a birodalmi tengerészeti hivatal államtitkárnak a főtengetnagyi címet és jelet adományozta.

Elfogott templomrabló.

PÖSTYÉN, jan. 28. A csendőrség Galgócban letartóztatta Franz Mihály volt galgóczi jegyző fiát, aki több templomrablást követett el. Kihallgatása alkalmával megnevezte tettestársait s bevallotta, hogy hatvannál több templomot fosztott ki.

A szerajevói község tanács ellenzéke.

SZERAJEVÓ, január 28. A község tanács tegnapi ülésén először jelezték meg az ellenzék tagjait, hogy az esküt letegyék. Az eskütétel után az ellenzék zárt sorokban elhagyta a termet.

SZATHMÁRY GYÖRGY

Mészáros és hentesmester

Fiume, Vicolo della Germania 1.

Telef. 11-72. Telef. 9-87.

LA GRASTA TAMÁS

uj divatáru üzlete.

Fiume, Via Riva 6 sz. (Marac-ház).

Nagy választék divatkülönlegességekben, rövid-árúknak, szövött- és konfekció-árúknak. Bluzok, alszoknyák, gyermek- és reformruhák, köntények, valamint férfi és női fehérműk. Nyakkendők, ernyők és sítábotok. Jutányos árak.

Szíves pártfogást kér

LA GRASTA TAMÁS

Szlovákiai sós víz

CZUKORBETEGSÉG ELLEN
speciális gyógyital.
KÖHÖGÉST, REKEDSEGET, IDULT GYOMOR ÉS
HUGYSZERV BAJOKAT
GYÖKERESEN GYÓGYÍT.

Főraktár: Stenzl és Fritsch cégnél
Fiume. Telefon 944. szám.

Figyelem!

Vásznak és lepedővásznak, kanavásznak, ágy- és asztalterítőnek, garnitúrák, függönyök, szőnyegek és női szövetek heti vagy havi részletfizetésre kaphatók

HERSKOVICS S.-nél

Via Germania 4.

Uj cselédközvetítő

iroda nyílt meg az Andrásy-utca és Remai-utca 4. számú ház sarkán.

Szíves megbízásokat kér

Telef. 12-69.

Bratusa Károly.

Reggelizés előtt félpohár

Schmidthauer-féle
használatával valódi áldás gyomorbetegségeknek
székesszorulásban szenvedőknek.

Kapható Fiume és vidékén minden gyógyszerárban és jobb fűszerüzletben.

Igmándi keserűvíz

Az elrontott gyomrot
2-3 óra alatt teljesen
rendbehozza,
Kis üveg 40 fillér.
Nagy üveg 60 fillér.

A pestis.

BÉCS, jan. 28. A széruminizet megbízást kapott, hogy Kinába tizezer tubus pestis-szerűmot szállítson. Eddig még nem határozta az iránt, vajjon az osztrák kormány orvosokat küldjön Ázsiába.

SZENTPÉTERVÁR, jan. 28. Ázsiai Oroszországban az utolsó két hét alatt 430 pestis-megbetegedést jelentettek be, a megbetegedések a felénél jóval nagyobb számban halállal végződtek. A járvány nyugat felé terjed.

Összeütközés az orosz-osztrák határon.

LEMBERG, jan. 28. Az orosz határ közelében, Podvoloczyszkánál két osztrák csendőr két orosz rablót kísért, hogy kiszolgáltatásuk a határon az orosz csendőrségnek. Egyszerre egy orosz határőr osztrák területen a csendőrök elé lépett és mindkét gonosztevőt át akarta venni. A csendőrök megmagyarázták erre, hogy a két foglyot csak orosz területen szabad átadni, az orosz határőr azonban oly erőszakos módon viselkedett, hogy a csendőröknek fegyverhez kellett nyulni s agyonlőtték az oroszot. Erre az orosz határőr negyven határőr az osztrák csendőrökre tüzelni kezdett, a golyók azonban nem találtak. A csendőrök Podvoloczyszkába vonultak vissza. Legközelebb ez ügyben interpellációt intéznek Aehrenthal gróf külügyminiszterhez.

Nagy raktártűz.

ALEXANDRIA, jan. 28. Tegnap egy gyapotraktár pedig leégett. A kárt százezer fontra becsülik.

Frigyes főherceg**Alfonz királynál.**

MADRID, jan. 28. Alfonz spanyol király és Frigyes főherceg tegnap résztvettek azon a villásreggeliin, melyet a de Figuera vadászászlóalij adott tiszteletükre.

Vérengző részeg.

ILSENBURG, jan. 28. Egy részeg munkás tegnap este ittas állapotban megölte feleségét, két unokáját, míg menyét súlyosan megsebesítette. A véres tett után felakasztotta magát, azonban idejekorán levágták a kötélről. A családirtót letartóztatták.

Nagybeteg festőművész.

AMSZTERDAM, jan. 28. Israels József, a hollandiai festőművészek doyenje, súlyosan megbetegedett. Israels most 87 éves.

Megmérgezett férj.

TRENTO, jan. 28. Predazon, Valle di Fiamma közelében egy Bosin nevű 25 éves szép fiatal asszonyt letartóztattak, mert az a gyanu merült fel ellene, hogy 60 éves férjét, aki öt évvel ezelőtt vette nőül, szeretője segítségével mérgezte. A fiatal asszony kedvesét is letartóztatták. Mindketten tagadnak.

Nagy tüzkár.

ALEXANDRIA, jan. 28. Egy itteni gyapotraktár tüzet fogott és egészen elhamvadt. A kárt 100,000 font sterlingre becsülik.

Vakmerő rablótámadás.

LONDON, jan. 28. Los-Angelosból táviratozzák, hogy tegnap ott egy utasokkal zsúfolásig megtelt villamoskocsit több bandita megtámadott. A vakmerő rablók elszedték az utasok összes értékeit, egy utast pedig revolverrel megsebesítettek. Az utasok közül egyik revolveréből egy rablóra lőtt, de sikerült ennek is a többiekkel együtt elmenekülnie.

Tüntetések Milanóban.

MILANO, jan. 28. Tegnap este a milánói japán konzulátus előtt megismétlődtek a tüntetések. Háromezer szociálista és anarkista vonult a konzulátus épülete elé. A tüntetőket a rendőrség és katonaság széjjel szórta. Mindkét részen több sebesülés történt.

Az „U. III.“ matróz-hőse.

BERLIN, jan. 28. Vilmos császár az „U. III.“ tengeralattjáró naszádon szolgált és a katasztrófa alkalmával meghalt matróz hozzátartozóinak magánpénztárából ezer márkát adományozott.

A Vilmos császár-társaság.

BERLIN, január 28. A napokban alapított Vilmos császár tudományos társaság részére az utolsó napokban kereskedelmi és ipari körökből két millió márkára rugó alapítványokat tettek.

A yemeni felkelés.

KONSTANTINÁPOLY, jan. 28. A yemeni felkelők Menaha ellen, mely rendkívül fontos stratégiai város, erős támadást intéznek. A török helyőrség, bárha számra nézve igen gyöngye, sikeresen védekezik. Said Idrisz az assyriai katonai parancsnok békéltetési ajánlatát elutasította.

Az orosz flotta kiegészítése.

SZENTPÉTERVÁR, jan. 28. A haditengerészet vezetősége a birodalmi дума elé a flotta kiegészítésére javaslatot terjesztet s husz millió rubelt kér a fekete-tengeri flotta kiegészítésére.

Bombarobbanás**Barcellona-ban.**

BARCELONA, jan. 28. A népszálloda épülete előtt tegnap egy pokolgép felrobbant. A robbanás sem emberben, sem pedig épületben nem tett kárt.

Nagy tűz Halifaxban.

HALIFAX, jan. 28. A városban óriási tűz pusztit, mely a város egy részét, de különösen az üzleti negyedet teljesen elhamvasztotta.

„A Tengerpart“ előfizetési ára :

Egész évre 24 korona
Fél évre 12 „
Negyedévre 6 „
Egy óra 2 „
Egyes szám ára 6 fillér.

„A Tengerpart“

szerkesztősége és kiadóhivatala:
Vicolo dell' Ospedale Wurzer-ház I. em.
Telefon 229. sz.

A leghasznosabb ajándék a „Singer“ Central-Bobbin művésziessen gyártott varrógép

Nagy raktár a legmodernebb „Singer“, „Pfaff“, „Kaiser“ stb. rendszerű varrógépekben.

VRIGNANIN RIKÁRD I.

SUSÁK. Telefon sz. 9.

Nagy választék porcellán diszmutárukban, üvegárukban, levélpapírokban, irodaszerekben, konyhaeszközökben, különféle férfi- női és gyermekcipőkben, ingek, gallérok, harisnyák és esernyőkben. Fűszer, likőr és pálinka üzlet. Ablak redőnyök főképviselete.

ZONGORA-TEREM ÉS KÖLCSÖN INTÉZÉS

ALAPITVA 1880.

ÖZV. POTOSNJÁK ANTONI

TELEFON 180. — VIALE FRANCESCO DEAK 38. — TELEFON

Ajánlja a legjobb gyártmányú zongorákat és pianókat előnyös fizetés mellett ZONGORABÉRELET, JAVÍTÁS ÉS HANGOLÁS.

A világhírű Bösendorfer zongorák egyedüli képviselője.

Három női jelmez

eladó. Megtekinthetők délután 2-től 4-ig sák, Villa Ruzich 1. 3. sz. ajtó.

Botrich & Co

Fiume, Via Clotta 6—8. Telefon 854.

Automobil, benzín- és gázmotorok javítyára.

Auto-Garage és bérletek.**Bazar al „BUON MERCATO“**

NEMES HENRIK, FIUME Via Fiumara 4.

A legjobb és legolcsóbb bevásárlási forma

Nagy választék mindennemű cipőkben, harisnyák, alsóingekben, férfifehérneműkben, konyhaeszközökben és diszmutárukban.

Nagy raktár farsangi cikkekben u. m. álarok, pentinek, confettikben. Játékkártya és tombola eladó.

ŠIKIĆ G.**könyv- és papirkereskedés**

Andrássy-ut - FIUME - Andrássy (villanyos megállóhely).

Nagy raktár különféle irodaszerek, kereskedelmi könyvekben, levélmásoló könyvekben- és présekben, elsörendű tinták, levélmásoló papírban. Nagy választék színes kivitelű képeslapokban, nagyban és nével 100 darabonként egy koronáért, (tovább elárusítóknak kedvező alkalom). Szívarok, különféle szipkák, csomagoló papírok, kártyák. Különféle olvasókönyvek, szótárak, nyelvtanok, stb. Posta értékjegyek eladó. Divaltapokra előfizetések elfogadhatók.

WELLMANN TESTVÉREK

VAS- ÉS FÉMÁRUKERESKEDESE

Via del Pozzo 2. - FIUME - Via del Pozzo 2.

Állandó nagy raktár rúdvasban, lemezvasban, épület- és bútortárolási eszközökben, szerszámokban és mindennemű konyhafelszerelési tárgyakban.

Szolid kiszolgálás. Olcsó árak.

Butor vétel.

Jó állapotban levő használt berendezéseket, valamint egyes butordarabokat megvásárolásukban veszek.

RÓTH SÁNDOR

Via Clotilde Traversale I. szám.

Zongora-terem és zongora kölesön intézet.

SIESSEN!

hogy a legelső gyáraknál személyesen és szakszerűen kiválogatott pár száz darab zongorát és pianót, melyeknek egy választéka Fiume, Corso 12. szám alatti helyiségben van felállítva, minden vételkényszer nélkül megtekintse.

Felesleges egyszerre százakat kiadni, mert vállalatom csekély havi részletre szállít zongorákat már 600 kor.-tól kezdve.

Minden más elképzelhető hangszerből dus választék.

Pianók legújabb, valódi hárfa szerkezettel, 10 évi írásbeli jótállással!

ŠALAT K.

orgonaépítő és zongorahangoló.
TELEFON 819.

Megiójt az átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásúak
Egger mellpasztillái

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.
Doboza 1 és 2 korona.
Próbadoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:
„NADOR” gyógyszertár
Budapest, VI., Vaczi-körút 17.

Egger-mellpasztillája csakhamar meggyógyított

Kapható Fiumében: Babic Hinkó, Budak D., Mizzan Adorján, Marceglio A., Prodám J., Rosenkard Gusztáv, Skodnik Hugó, Schindler Adolf, Jechel Ferenc, Lamberti G., Manco M. drogueriákban.

HIRDETÉSEK felvétetnek a kiadóhivatalban.

STOICOVICH E.

„APOLLÓ” vendéglője :
FIUME, DEÁK KORZÓ 20. sz.
(a pályaudvarral szemben).

Elsőrendű magyar borok.
Kőbányai polgári sör.

Kitűnő magyar konyha.
Havi előfizetések elfogad-
tatnak.

Minden hófőn korhelyleves, minden kedden lisznotor és minden pénteken alföldi gulyás.

Magyar gazda.
Magyar kiszolgálás

VILLA PIEDEMONTE ABBZIA.

Gyönyörű fekvésben közvetlenül a tengerparton (villamos megálló), 5 percrenyire a központtól, fürdőszobával, egészben, emeletenkint nagy lakásonként kibérelhető. Szép kert a sétányra nyíló külön kapuval.

„DE LA VILLE” SZÁLLODA, KÁVÉHÁZ ÉS ÉTTEREM FIUME, DEÁK-KORZÓ.

A magyarság találkozó helye.
Az étteremben délelőtt 9 órától izletes villásreggeli olcsó áron.
A kávéházban esténként KOVÁCS JÓZSEF jóhírnevű kaposvári cigányzenekara hangversenyez.

TULAJDONOS:
BUDAI KÁROLY

REIS J.

Fiume, Via delle Pile 4. sz.
(a városi takaré- és zálogházzal szemben).

Nagy raktár férfi-, női- és gyermekcipőkben, flanel-, battiszt- és selyembluzokban. Juponok és aljak, Uri- és női fehérneműk, nyakkendők, zsebkendők, boák stb. és divatos női kiegészítők.
Magyar kiszolgálás.
Igen olcsó árak.

Kárpitos és diszítő Bonin penzió Velence

Viale Deák 26 - FIUME - Viale Deák 26

Modern tükördívánok, szőnyegdiván, garnitúrák, matracok készen kaphatók. Vállal a legegyszerűbből a legmodernebb berendezésig minden nemű kárpitos, diszítő és angol bormunkát jutányos árban.

Szíves pártfogást kér
Eisler S. kárpitos.

Corte Barozzi, a Britannia-
!! szálló mellett. !!

Kitűnő bécsi konyha, különösen magyarok és osztrákok által látogatva, egy percnyi távolság a Márkus-tértől.

A Tengerpart
kiadóhivatala és
szerkesztősége
a Vicolo dell' Ospedaleban
levő Wurzer ház 1. emeletén van.

Lazić Dušan vésnök

Fiume, Deák Korzó 30. sz.

Elvállal minden e szakba vá-
gó munkát, u. m. fehérnemű
monogramozáshoz szükséges be-
tűmetszést ezüst acél és réz-
táblácskák metszését, írógép
tisztogatást és javítást. Levelező-
lap hívásra hához jövők.

VENIER szálló és étterem VELENCE

Bacino Orseolo a Szt. Márkttér mellett.

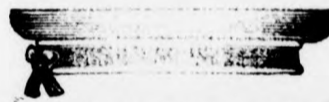
Nagy étterem. Jzletes, francia és német konyha. Lakosztályok és szobák villanyvilágítással fűtéssel és fürdővel személyenkint 2 lirától feljebb.
Telefon 1522.

Tulajd. Venier Marco.

GREDELJ J. sapkás

Fiume, Via Germania 2.

Saját gyártmányu, civil-, egyenruha- és vasuti sapkák nagy készlete.

Mérsékelt árak. Pontos kiszolgálás

Villa Mascagni

ABBZIA (Südsstrand).

Közvetlenül a tenger mellett.

Gyönyörű kilátás.

Butor vétel.

Jó állapotban levő használt berendezéseket, valamint egyes butordarabokat megfelelő árban veszek

RÓTH M.

Via Germania 3. sz. 1. em. 3.

A Tengerpart

telefonszáma 229

Az angol király

szállítója.

Különlegesség:

Az angol király five o'clock teája.

A VILÁG LEGJOBB

A walesi herceg

szállítója.

U. K. teák

kiadósak és aromatikusak

Főraktáros STOCHEL G. csemege-üzlete Via Alessandrina

VIII. évfolyam.

„A Tengerpart“

január 1-én

VIII. évfolyamába

lépett.

Az évfordulóval együtt
„A TENGERPART“
 :: terjedelme kibővült ::

a mennyiben most négy oldalnál
 nagyobb terjedelemben — részben
 6, részben 8 oldalban — jelenik
 meg.

Naponta tárcát közlünk, távirati
 rovatunk kibővült és a közgazda-
 sági kérdésekkel az eddiginél is
 nagyobb mértékben foglalkozunk.

**A megnagyobbítás dacára Fiume
 legrégebb magyar napilapjának
 előfizetési ára továbbra is a régi
 maradt.**

Egy évre	-----	K. 24.—
fél évre	-----	„ 12.—
negyedévre	-----	„ 6.—
egy óra	-----	„ 2.—

Tisztviselők fél óron kapják „A TENGERPART“-ot.

□ □ □

Mutatványszámokat egy hélig ingyen küldünk.

Előfizetéseket posta és telefon útján is felvesz
 «A TENGERPART» kiadóhivatala Fiume,
 Vicolo dell' Ospedale Wurzer-ház 1. emelet.
 Telefon 229. sz. Postafiók 105. sz.

VIII. évfolyam.

KIADÓTULAJDONOS: „A TENGERPART“ LAPKIADÓ VÁLLALAT.

Keleti utamról hazaérkezve magammal
 hoztam

néhány száz darab valódi
 perzsa és szmirna szőnyeget
 s török himzéseket,

melyeket rendkívül olcsón árusítok.

Szekulesz-féle japán áruház
 Fiume, Via Alessandrina.

Reggelig nyitva!

Reggelig nyitva!

SECESSIO KÁVÉHÁZ

□ FIUME, Via Germania 2. sz. □

Kitűnő kávéházi italok, bel- és külföldi
 lapok. Pontos és figyelmes kiszolgálás.

Löffinger Ferenc
 kávé.

Ferlan Giovanni

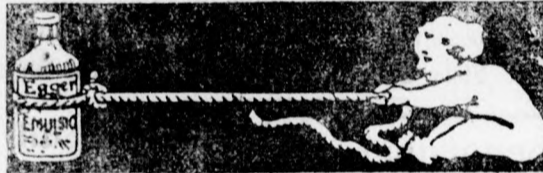
butorraktára

Via Ciotta 3 sz. alatt megnyit.

Nagy készlet mindennemű
 szalón- és egyszerű butor-
 ban. Rézbutor. Kárpitos-
 műhely. - Asztalosműhely.
 Olcsó árak.

EGGER EMULSIO

csak e védjeggyel valódi

Minden szülő adjon hideg időszakban gyer-
 mekeinek EGGER EMULSIÓT, mert ez erő-
 sít a gyermeket, előmozdítja a csontképződést,
 fejleszti és táplálja. Hatásos ellenszere a kö-
 högésnek, gyomorrenyhésnek. Megbecsül-
 hetetlen fogzás idején. Hirneves orvosok aján-
 lják, mert a legjobb csukamájolaj preparatum,
 nincs kellemetlen szaga, jóízű, könnyen emész-
 thető és elejét veszi a különféle gyermekbe-
 tegségeknek.

Egy üveg ára 2 kor., a gyógyszerárakban.
 Postán 3 üveget bérmentve 6 koronáért a
 pénz előzetes beküldése után vagy utánvétellel
 küld: „Nádor gyógyszerár,“ Budapest VI.,
 Váci-körút 17.

Ingyen és bérmentve küldjük a minden szülőnek nélkül-
 özhetetlen füzetet: „Hogyan védekezzünk a gyermekbeteg-
 ségek ellen?“

ÚJ VASKERESKEDÉS!

Igen nagy választék mindenféle email
 és alumínium edényekben, kályhák,
 csövek, ablaküveg, petrolium és min-
 dennemű lakatos és asztalos szer-
 számokban. -- Jutányos árak.

MILLICH ROMUALDO
 PIAZZA DEL GIARDINO PUBBLICO

Valamennyi

magyar vasutas, pénzügyőr, postás,
 tengerész, hentes és nyomdász
 találkozó helye az

Orient kávéház

hol kitűnő kávéházi italok s magyar fajborok
 kaphatók.

Estéknént cigányzene. Pontos kiszolgálás.
 MLEKUS VINCE kávé.

ROYAL SZÁLLODA

Kossuth Lajos u. - FIUME - Interurb. Telef. 12

- Központi fekvésű elsőrangú családi szállás

a villamos vasut mentén, lift, fürdő, villany-
 világítás stb.

Omibus minden vonatnál.

Tulajdonos DRASKOVICH MIKLÓS

Mindennemű

kézimunka,

valamint előnyomások, és
 elkezdett himzések, ugy-
 szintén női disztárgyak
 és női fejdiszkebből óriási
 választék.

Kérem áruim megtekintését minden vételkényszer nélkül
 WEISZ és TARSA, FIUME, VIA ADAMICH (Európa-szálló)

Üzletáthelyezés.

Tisztelettel értesitem a
 m. t. hölgyközönséget, hogy
 az eddigi Via Governo 9.
 sz. alatti fűző üzletemet a

Via Molo 2. sz. alá
 helyeztem át. Dus válasz-
 téku raktár mindenféle fű-
 zőkben 4 koronától a leg-
 drágább kivitelig.

Szíves látogatást kér
 tisztelettel Morgenstern Viktoria
 első fiúmei fűzőszalon

Mosó és tisztító intézet

Fiume, Via Salute 6. szám.

Minden e szakba vágó munkát leszállít
 áron a legpontosabban végez.

A mosás és vasalás csak kézi erővel
 történik, tehát nincs ruharongálódás.

Szíveskedjék állításaimról meggyőződni
 A ruhákért házhoz küldök!

Telefon 11-41.

Sámson Anta

Megnyit a

„Mercur“ Drogheria

FIUME

Via Pomerio 758. szám alatt.

Aki önmagának, gyermekeinek és utódjainak
 ráta, siessen és iratkozzék be a temesvári

segély és biztosító egyesület

fiumei képviselőténél

Fiume, Via Governo 6. sz. Telefon 115

Ezen főképviseletnél fiu- és leánygyermek
 biztosíthatók, ugyszintén férfiak önállósításra, leányok
 zasságra és bárki halálesetre biztosíthatja magát,
 csekély lefizetés ellenében, mely összeg még a leg-
 gényebb által is hozzáférhető.

Biztosítsa családját jövőjéért

Rendkívül hasznos kedvezmény, hogy a biztosítási
 határidejének letelte előtt kölcsönt is kaphat. Ez köl-
 nösen tisztéknek és államtisztviselőknél fontos.

Főtisztelendő Radionic Hylarion tuzlai metropolitánus
 lita, a Gazubin testvérek köszönetnyilvánítása folytán
 akik 15 korona befizetése ellenében 2000 koronás
 biztosítási összeget kaptak, öt rokonát biztosították
 egyesületnél

A főképviselet biztosít ezenkívül műhelyeket,
 zakat, templomokat, pénztárakat, aranyműves és ékszer-
 üzleteket, valamint betörés és lopás ellen.

Minden felvilágosítással szolgál és beiratkozási
 eszközül az egyesület fiumei főképviselete

Marjanovich György

Via Governo 6. Telefon sz. 115

Főképviselet: Fiume, Horvátország, a tengerpart
 Dalmácia, Hercegovina, Isztria és Ausztria részére

NYOMATOTT CHILKO JÓZSEF „MERCUR“ NYOMDÁJÁBAN FIUME